

Energeetika- ja keskkonnaministri määruse „Keskkonnaministri 13. septembri 2019. a määruse nr 41 „Arenguriikides kliimapoliitika eesmärkide saavutamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Kehtiva korra kohaselt antakse keskkonnaministri määruse nr 41 „Arenguriikides kliimapoliitika eesmärkide saavutamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ alusel toetust avatud taotlusvooru kaudu ning otsetoetusena.

Eelnõu eesmärk on määruses sätestada toetuse tagasinõudmise tingimused otsetoetuse korral. Nõue kehtestada toetuse tagasinõudmise tingimused määruses tuleneb atmosfääriõhu kaitse seaduse § 182¹ lõikest 5, mille kohaselt kliimamuutuste leevendamiseks loodud kauplemisskeemide alusel antud toetuse tagasinõudmise ja -maksmise täpsustatud tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Kehtiva määruse §-s 32 on sätestatud toetuse tagasinõudmise tingimused avatud taotlusvooru korral, kuid § 7 lõike 5 kohaselt ei kehti need tingimused otsetoetuse andmisel.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kliimaministeeriumi kliima ja keskkonnahoidliku majanduse osakonna peaspetsialist Brit-Beatrice Peri (brit-beatrice.peri@kliimaministeerium.ee, 605 1259). Eelnõu õigusekspertiisi tegi õigusosakonna nõunik Rene Lauk (rene.lauk@kliimaministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Helen Noormägi (helen.noormagi@justdigi.ee).

Eelnõukohase määrusega muudetakse määruse nr 41 redaktsiooni RT I, 13.06.2025, 2, mis jõustus 16. juunil 2025.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Punktiga üks täiendatakse määruse § 7 lõigetega 6 ja 7, luues tingimused toetuse tagasinõudmiseks rahvusvahelise koostöö raames otsetoetuse andmise korral. Atmosfääriõhu kaitse seaduse § 182¹ kohaselt on toetuse andjal kohustus toetus tagasi nõuda, kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et toetuse saaja:

- 1) on teadlikult esitanud valeandmeid;
- 2) ei ole täitnud toetuse väljamaksmise aluseks olevaid nõudeid;
- 3) ei ole kasutanud toetust sihipäraselt;
- 4) ei täida toetuse saaja kohustusi.

Toetuse tagasimaksmise täpsemad tingimused, sealhulgas toetuse tagasimaksmise tähtaeg ja arvelduskonto andmed, sätestatakse toetuse andmiseks sõlmitavas lepingus.

Punktiga 2 asendatakse määruses toodud kohustus toetuse saajal säilitada toetuse taotlemise ja projekti elluviimisega seotud dokumentatsiooni vähemalt seitse aastat pärast projekti lõppu kohustusega säilitada dokumente kümme aastat pärast projekti lõppu. Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse § 182¹ lõikele 2 võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul toetuse andmise otsuse tegemise päevast arvates ning seega on vajalik ka dokumentatsiooni säilitamine vähemalt kuni 10 aastat pärast projekti lõppu.

Punktiga 3 eemaldatakse viide toetuse tagasi nõudmiseks KIKi poolt viie aasta jooksul pärast projekti lõppu. Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse § 181¹ lõikele 2 võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul toetuse andmise otsuse tegemise päevast arvates

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ, ja otsusega (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist ning millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ. Eelnõu on kooskõlas komisjoni määrusega (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse mõju

Määrusega täpsustatakse riigi eelarvestrateegia meetme „Rahvusvaheline kliimapolitiika-alane koostöö“ vahendite kasutamise tingimusi. Toetuse andjal on määruse kohaselt õigus otsetoetuse korras antud toetus tagasi nõuda, kui toetuse saaja ei ole täitnud toetuse kasutamisele seatud tingimusi. Meede aitab enampakkumisel saadud tulu kasutada kasvuhoonegaaside heitkoguse teket piiravate eesmärkide rahastamiseks.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa lisakulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Rahandusministeeriumile, Välisministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Siseministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ning Kultuuriministeeriumile.